

॥ ४ ॥ श्रमाय आश्रमाय ॥ ५ ॥ अश्रावणेन अपाखंडेन वैदिकेन श्रावणो मासि पार्वदे इति विश्वः आश्रावणेनेति प्रश्लेषे तु इह ध्याय्यं तत्रांश्रावयेत्यादिशब्दप्रयोगात् वेशयोषावेश्या ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ असज्जनेनाचरितानि पुत्रपापान्यपेयानि मधूनि तानि ॥ माल्यानि चैतानि न वै मुनीनां स्मृतानि चित्रोज्ज्वलगंधवन्ति ॥ ४ ॥ रक्षांसितानीति निवार्य पुत्रं विभांडकस्तां मृगयां बभूव ॥ नासादयामास यदा च्यहेण तदा स पर्यावृत्तेश्रमाय ॥ ५ ॥ यदा पुनः काश्यपो वै जगाम फलान्याहर्तुं विधिना श्रावणेन ॥ तदा पुनर्लोभयितुं जगाम सावेशयोषामुनि मृश्रं गं ॥ ६ ॥ दृष्ट्वैव तामृश्रं गः प्रहृष्टः संभ्रांतरूपो भ्यपतत्तदानीं ॥ प्रोवाच चैनां भवतः श्रमाय गच्छावयावन्नपिताममैति ॥ ७ ॥ ततो राजन्काश्यपस्यैकपुत्रं प्रवेश्य योगेन विमुच्य नावं ॥ प्रमोदयंत्यो विविधैरुपायैराजग्मुरंगाधिपतेः समीपं ॥ ८ ॥ संस्थाप्य तामाश्रमदर्शने तु संतारितां नावमथातिशुभ्रां ॥ नीरादुपादाय तथैव चक्रे नाव्याश्रमं नाम वनं विचित्रं ॥ ९ ॥ अंतःपुरे तंतुनिवेश्य राजा विभांडकस्यात्मजमेकपुत्रं ॥ ददर्श दिवं सहसा प्रविष्टमा पूर्यमाणं च जगज्जलेन ॥ १० ॥ सलोमपादः परिपूर्णकामः सुतां ददावृश्रं गायशांतां ॥ क्रोधप्रतीकारकरं च चक्रे गाश्र्वैव मार्गेषु च कर्षणानि ॥ ११ ॥ विभांडकस्याब्रजतः सराजापशून् प्रभूतान्यशुपांश्च वीरान् ॥ समादिशत् पुत्रगृहीतमहर्षिर्विभांडकः परिपृच्छेद्यदावः ॥ १२ ॥ स वक्तव्यः प्रांजलिभिर्भवद्भिः पुत्रस्य ते पशवः कर्षणं च ॥ किं ते प्रियं वै क्रियतां महर्षे दासाः स्म सर्वे तव वाचिवद्धाः ॥ १३ ॥ अथोपायात्समुनिश्चंडकोपः स्वमाश्रमं मूलफलं गृहीत्वा ॥ अन्वेषमाणश्च न तत्र पुत्रं ददर्श चुक्रोधततो भृशं सः ॥ १४ ॥ ततः सकोपेन विदीर्यमाण आशंकमानो नृपतेर्विधानं ॥ जगाम चंपां प्रति धक्ष्यमाणस्तमंगराजं सपुरं सराष्ट्रं ॥ १५ ॥ स वै श्रांतः क्षुधितः काश्यपस्तान्घोषान्समासादितवान्समृद्धान् ॥ गोपैश्च तैर्विधिवत् पूज्यमानो राजेव तां रात्रिमुवास तत्र ॥ १६ ॥ अवाप्य सत्कारमतीव तेभ्यः प्रोवाच कस्य प्रथिताः स्थगोपाः ॥ ऊचुस्ततस्तेऽभ्युपगम्य सर्वे धनं तवेदं विहितं सुतस्य ॥ १७ ॥ देशेषु देशेषु स पूज्यमानस्तांश्चैव शृण्वन् मधुरान्प्रलापान् ॥ प्रशांतभूयिष्ठ रजाः प्रहृष्टः समाससादांगपतिं पुरस्थं ॥ १८ ॥ स पूजितस्तेन नरर्षभेण ददर्श पुत्रं दिवि देवं यथेन्द्रं ॥ शांतां स्त्रुषां चैव ददर्श तत्र सौदामनीमुच्चरंतीं यथैव ॥ १९ ॥ ग्रामांश्च घोषांश्च सुतस्य दृष्ट्वा शांतां च शांतोऽस्य परः सकोपः ॥ चकार तस्यैव परं प्रसादं विभांडको भूमिपतेर्नरेन्द्र ॥ २० ॥ स तत्र निक्षिप्य सुतं महर्षिरुवाच सूर्याग्निं समप्रभावः ॥ जाते च पुत्रे वनमेवाब्रजेथाराज्ञः प्रियाण्यस्य सर्वाणि कृत्वा ॥ २१ ॥

आश्रमो यत्र स्थैर्यं दृश्यते तावतिदेशे आश्रमदर्शने ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥